

 Vasica v protestantskem nara?ju severne Nem?ije na predve?er prve svetovne vojne. Prebivalci se ukvarjajo prete?no s kmetijstvom in polovica jih dela za bogatega barona. Mo?an vpliv na va?ane, posebej na otroke in najstnike, ima strog protestantski pastor. V tej odmaknjeni skupnosti se naenkrat za?nejo vrstiti nenavadne nesre?e. Le kdo stoji za njimi? Ko mine ?as ?etve in se bli?a za?etek vojne, postajajo mala va?ka hudodelstva vedno bolj kruta in sosedje vse manj zaupajo drug drugemu.

Haneke v skrivnostni pripovedi, osredoto?eni na skupino otrok in njihovih star?ev, secira va?ko ?ivljenje v predvojni Nem?iji, da bi pokazal, kako malo je potrebno, da ?love?ka zloba visoko dvigne svojo glavo.

iz prve roke

S projektom sem se ukvarjal ve? kot deset let. Moj glavni cilj je bil osvetliti skupino otrok, ki so bili zaznamovani z vrednotami, spremenjenimi v absolutnost, in s tem, kako jih ponotranjijo. ?e na?elu ali idealu, naj bo politi?nemu ali religioznemu, podelimo polo?aj absolutnega, postane ne?love?ki in vodi v terorizem.

Michael Haneke, re?iser in scenarist

Haneke je resni?no izjemen re?iser in mo?no je ?utiti, da sta mu doma?i tudi gledali?ka in operna re?ija. Prinesel nam je scenarij, ki je bil tako briljantno napisan, da nih?e izmed nas, igralcev, ni imel nobenega vpra?anja. Na samem snemanju pa nam je, seveda znotraj okvirov scenarija in zapisanih dialogov, pustil toliko svobode kot ?e nih?e. Haneke ve, da mora igralcu zaupati, in prav zato je izjemen.

Burghart Klaussner, igralec

portret avtorja

Michael Haneke se je rodil leta 1942 v M?nchnu, avstrijski igralki Beatrix von Degenschild ter nem?kemu re?iserju in igralcu Fritzu Hanekeju. Otro?tvo je pre?ivel v spodnjeavstrijskem Wiener Neustadtu, kjer je tudi hodil na gimnazijo in leta 1962 opravil maturo. ?e v srednje?olskih letih so ga zanimali klasi?na glasba (igral je klavir), filozofija (zlasti eksistencializem) in film (navdu?evali so ga predvsem Fellini, Bergman, Antonioni, Bresson in novovalovci). Ker mu ni uspelo priti na igralsko ?olo in ker se mu tudi ?elja, da bi postal koncertni pianist, ni uresni?ila, je na dunajski univerzi vpisal ?tudij psihologije, filozofije in teatrologije, ki pa ga ni kon?al. V ?tudijskih letih se je intenzivno ukvarjal s filmsko in literarno kritiko. Med letoma 1967 in 1970 je delal kot urednik in dramaturg televizijskih iger pri S?dwestfunk Baden-Baden in napisal svoj prvi, vendar do danes ?e nerealiziran scenarij za film Wochenende. V Stadttheater Baden-Baden je na za?etku 70. let z dramo Cele dneve v kro?njah dreves Marguerite Duras debitiral kot gledali?ki re?iser, pozneje pa je na odre ?tevilnih uglednih gledali? (v Berlinu, D?sselfordfu, Frankfurtu, Hamburgu, M?nchnu, Stuttgartu in na Dunaju) postavil dela Strindberga, Goetheja, Hebbla, Enquista, Brucknerja, Kleista in drugih. Svoj prvi televizijski film je posnel pri 32 letih, kinematografski prvenec pa 15 let pozneje. Na mednarodni festivalski sceni se je prvi? pojavil leta 1984 (takrat so na Berlinalu predvajali film Kdo je bil Edgar Allan?), od premiere Sedmega kontinenta v Cannesu leta 1989 pa se redno uvr?a na programe najpomembnej?ih filmskih festivalov po svetu in ? prav tako redno ? zanje prejema nagrade. Kljub ?tevilnim uspehom ?e naprej zavra?a zvezni?tvo in bulvarsko razkrivanje osebnega ?ivljenja ter ostaja izredno discipliniran in natan?en re?iser (na snemanja se vedno pripravi s storyboardom); slovi tudi po odli?nem vodenju igralcev ? tako profesionalcev kot natur?ikov in otrok. Na prelomu 20. stoletja se je za nekaj let preselil v Francijo, zdaj pa spet ?ivi v Avstriji. Ob snemanju filmov se od leta 2002 posve?a tudi pou?evanju (je profesor za re?ijo na dunajski filmski akademiji), leta 2006 pa se je preizkusil tudi v operi (v Parizu je na oder postavil Mozartovega Don Juana).

Michael Haneke ? do velikega preboja z U?iteljico klavirja (2001) bolj ali manj zgolj v cinefskih krogih znan in slavljen enfant terrible avstrijske kinematografije, danes pa tudi med ?ir?im ob?instvom in mednarodno uveljavljen, s ?tevilnimi najuglednej?imi priznanji odlikovan

režiser in scenarist je od leta 1974 do danes z 20 igranimi televizijskimi in kinematografskimi celovečercerji ter enim eksperimentalnim televizijskim celovečercem, ki jih je večina v avstrijski, nemški in/ali francoski (ko)produkciji posnel po lastnih scenarijih ali literarnih predlogah, ustvaril enega najtehtnejših in najbolj družbeno angažiranih opusov sodobnega časa, ki je tako v vsebinskem kot formalnem pogledu zelo celovit in avtorsko prepoznaven. (iz Opus Michaela Hanekeja, Anja Nagli?, KINO! 8/9 2009)

Nasilje je osrednja tema tudi v Hanekejevem najnovejšem (edinem v celoti črno-belem) delu Beli trak s pomenljivim podnaslovom Eine deutsche Kindergeschichte (Nemška zgodba za otroke oziroma Zgodba o nemških otrocih). Ta skrivnostno-srhljiva zgodovinska drama je tako rekoč raziskava o izvoru zla oziroma mehanizmih nastanka nasilja in njegovega prenašanja iz generacije v generacijo, v njej pa spremljamo dogajanje v protestantski vasi na severu Nemčije v letu pred izbruhom prve svetovne vojne. // Beli trak pokaže, kam lahko pripeljejo mehanizmi s skrajno represivnim vzgojnim in družbenim redom zaznamovane ter človeške empatije oropane avtoritarne skupnosti, in ko se zavemo, da v filmu predstavljeni izvor zla ne tiči zgolj v oblastniškem in vrednostnem sistemu fevdalno urejenega protestantskega okolja z začetka 20. stoletja, temveč v vsakršnem represivno-avtoritarnem religioznem in političnem sistemu, ki ljudi vztrajno zatira, ponižuje, kaznuje, jim vceplja občutke krivde, jim grozi ter s tem v njih podiga sadistično-perverzno vedenje in avtoritarno kolektivno zavest, zgodba filma postane nadvse aktualna. // Anja Nagli?, KINO!

/ z novim filmom Belim trakom, sicer zlato palmo letošnjega Cannesa pa prihaja tudi Michael Haneke, avstrijski auteur (in provocateur), ki je znal vedno okirati in ki je avstrijski podalpski kič prepredel s poastmi, med katerimi bi se Herr Fritzl počutil kot doma, toda v Belem traku oki ne prihajajo od zunaj, ampak od znotraj, iz ljudi in medčloveških vezi, iz našina, kako ljudje organizirajo odnose, konsenz in represijo. Fazem ni nekaj, kar v nemško vas, v kateri se dogaja film, pride od zunaj, iz Berlina ali pa Mein Kampfa, ampak nekaj, kar je v njih. In Haneke, nova vest Evrope, je vedno najbolj, ko kaže, kako iz človeka skoči poast. Njegovi filmi izgledajo kot vprašanja, ki ne potrebujejo odgovorov in kot odgovori, za katera ni vprašanj. // Haneke ni le kanoniziran, ampak tudi kontroverzen. In od festivalskih filmov vsi pričakujejo, da prikazujejo kontroverzne, nelagodne, transgresivne filme. Beli trak je tak. // Marcel Stefan?, jr., Mladina

Haneke je filmar v toliko, v kolikor je tudi strateg; je prej pedagog kot vizionar. Beli trak je zagotovo najlepši film, kar jih je posnel gre za neke vrste zmagoslavno mojstrovino. // J. Hoberman, The Village Voice